

Motion till riksdagen 2008/09:T527

av Kjell Eldensjö (kd)

Estoniakatastrofen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en ny utredning av Estoniakatastrofen.

Motivering

Under 2008 har Chalmersägda SSPA Sweden AB på regeringens och statliga Vinnovas uppdrag genomfört en studie av Estonias förlisningsförlopp. Forskare som deltagit i experimenten menar att de utredningar som hittills gjorts om orsaken till olyckan inte är tillräckliga för att skapa full klarhet, även om deras experiment till viss del bekräftar den officiella förklaringen. Claes Källström vid SSPA har bland annat uttalat: ”Om vi ytterligare vill skaffa oss säkerhet i slutsatser måste man faktiskt gå ner och titta på vraket.” (Ekot 17 maj 2008.)

Det uppdrag Vinnova haft, och som genomförts dels under ledning av SSPA, dels under ledning av det tyska forskningsinstitutet HSVA, presenterades närmare under våren. Detta skedde vid modelldemonstrationer i bassäng den 3 april på Chalmers och vid ett internationellt symposium på IVA den 23 maj.

Vid modelldemonstrationerna visades med all önskvärd tydlighet att fartyget kapsejsade, vilket fartyget inte gjorde enligt den officiella haveriutredningen (JAIC). Vidare klargjordes att de tre personer som uppehöll sig i fartygets maskinrum vid den inledande slagsidan måste ha lämnat maskinrummet senast kl. 01.06–01.07 och inte som JAIC anger kl. 01.23 eller senare.

Exemplen anger två viktiga omständigheter som visar att JAIC är behäftad med så allvarliga brister att haveriet i grunden behöver utredas på nytt.

Ett flertal expertutlåtanden, de dykningar som gjordes dagarna efter förlisningen samt Jutta Rabes dykningar år 2000 tyder också på att den förklaring Haverikommissionen gav i sin rapport – att bogvisiret lossnade – inte är en

Fel! Okänt namn på

tillräcklig förklaring till Estonias förlisning. Tvärtom menar experter att det måste ha uppstått hål i skrovet under vattenlinjen för att det snabba sjunkförloppet skulle kunna äga rum, vilket också observationer vid dykningar visar. Sedan Haverikommissionens rapport lades fram har även uppgifter framkommit om militära transporter med fartyget Estonia.

Lennart Berglund, ordförande för Stiftelsen för Estoniaoffren och Anhöriga, SEA, har uttryckt att det enda rimliga är att på nytt utreda vad som hände. Han menar att det går att ta reda på vad som är sant och inte.

Ordföranden i Analysgruppen, Peter Örn, har uttalat att många anhöriga har fördröjt sitt sorgearbete på grund av ovissheten om vad som verkligen hände. Överlevande och anhöriga känner sig "överkörda". Ovissheten om förlisningsförloppet måste skingras och ansvar utkrävas.

Dessa faktorer utgör tillsammans skäl nog för att tillsätta en ny utredning kring Estonias förlisning. Chefen för FN:s internrevision, Inga-Britt Ahlenius, har i medier sagt att den utredning som har lagts fram är en skam för Sverige. Enligt henne är det obegripligt att man i den internationella haverikommissionen placerade representanter för alla intressenter. Genom en sådan sammansättning kunde utredningens slutresultat knappast komma att beskriva katastrofförloppet på ett förtroendefullt sätt. Ledamöter i en ny utredning måste därför vara oberoende experter och sakkunniga för trovärdighetens skull.

Det är 14 år sedan den tragiska Estoniakatastrofen inträffade. Många anhöriga frågar sig fortfarande varför. De måste få möjlighet att lägga katastrofen bakom sig.

Stockholm den 1 oktober 2008

Kjell Eldensjö (kd)